

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

ŽUPANIJA POSAVSKA

OPĆINA ORAŠJE

Općinski načelnik

Broj: 01-14-711/16

**DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA OPĆINE ORAŠJE
ZA RAZDOBLJE 2017.-2019. GODINE**

Orašje, svibanj/lipanj 2016. godine

Priredivač:

Služba za financije

Poglavlje 1: Uvod u DOP za razdoblje 2017.-2019. godina

U skladu sa Zakonom o proračunima Federacije BiH¹ izrađen je Dokument okvirnog proračuna Općine Orašje za razdoblje 2017.-2019. godina (DOP). Ovaj dokument predstavlja preliminarni nacrt proračuna Općine Orašje za 2017. godinu i sadrži preliminarne projekcije za 2018. i 2019. godinu.

Izrada DOP-a za trogodišnji period, kao ključnog strateškog dokumenta koji veže razvojne politike i proračun, je praksa na većini razina vlasti u Bosni i Hercegovini, pa tako i u Općini Orašje, kao jedinici lokalne samouprave. DOP je ključni rezultat srednjoročnog planiranja i izrade proračuna u „XV koraka“. Suvremeni proces srednjoročnog planiranja proračuna je proces koji ima (I) jasno definiran kalendar i raspodjelu odgovornosti, (II) ima jasnu fiskalnu strategiju temeljenu na razini raspoloživih resursa, (III) omogućava raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije gospodarske i socijalne prioritete izvršne vlade, (IV) unapređuje predvidivost proračunskih politika i financiranja, (V) osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje raspoloživih resursa, (VI) unapređuje transparentnost odgovornost vladinih politika, programa i procesa donošenja odluka, (VII) osigurava razmatranje finansijskih učinaka u narednim godinama pri donošenju odluka u vezi sa politikama, te donošenje tih odluka tijekom ciklusa planiranja proračuna izradom srednjoročnog okvira rashoda tj. DOP-a koji svake godine pripremaju za period za slijedeće tri godine i koji prikazuju srednjoročne makroekonomske i fiskalne projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju, prioritete potrošnje, te gornje granice rashoda proračunskih korisnika za narednu godinu, kao i preliminarne procjene za slijedeće dvije godine za koje je izvršena projekcija prihoda.

Dokument okvirnog proračuna za period 2017.-2019. izlaže fiskalnu strategiju i proračunske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije osnovu za pripremu proračuna za narednu godinu.

Temelji za izradu proračuna zasnivaju se na procjeni gospodarskog razvoja, potrebama socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te procjeni prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene DOP-om.

Dokument okvirnog proračuna Općine Orašje za razdoblje 2017.-2019. godina sadrži pet poglavlja:

- 1.- Uvod u DOP za razdoblje 2017.-2019. godina;
- 2.- Srednjoročne makroekonomske prognoze i pretpostavke;
- 3.- Srednjoročna fiskalna strategija;
4. - Upravljanje javnom potrošnjom, i
- 5.- Proračunski prioriteti.

Služba za financije Općine Orašje predlaže Općinskom načelniku usvajanje DOP-a za razdoblje 2017.-2019. godina, kao temelj za pripremu, planiranje i izradu proračuna u nastupajućem razdoblju.

Poglavlje 2: Srednjoročne makroekonomske prognoze i pretpostavke

U ovom poglavlju dani su osnovni srednjoročni makroekonomski pokazatelji i prognoze na kojima su temeljene preliminarne procjene DOP-a Federacije BiH za razdoblje 2017.-2019. godina, a na temelju čega se rade projekcije jedinica lokalne samouprave.

¹ Zakon o proračunima u F BiH („Službene novine F BiH“ broj 102/13/14,9/14,13/14,8/15,91/15 i 102/15);

Globalna financijska kriza tijekom nekoliko zadnjih godina produbila je svoje negativne utjecaje na sve gospodarske sektore u BiH, manifestirajući se u otežanom pribavljanju kapitala, smanjenju tražnje na domaćem i izvoznim tržištima, što izravno utiče na postojeća radna mjesta kao i na potencijal novog zapošljavanja, kapitalne investicije i socijalnu stabilnost. Svi ovi nabrojani utjecaji nisu mogli zaobići Općinu Orašje.

Prema dostupnim podacima kvartalnog BDP-a mjenog proizvodnim pristupom, Bosna i Hercegovina je u 2015. godini² zabilježila ekonomski rast od približno 3 %. Ovdje je, pored uobičajenih faktora rasta, značajnu ulogu imao bazni efekt poplava iz 2014. godine kada je na godišnjoj razini došlo do blagog pada ekonomske aktivnosti u drugom i stagnacije u trećem tromjesečju. Time je 2014. stvorena niska osnova za rast zahvaljujući kojoj je ubrzani oporavak gospodarskih aktivnosti od poplava sa kraja 2014. i u 2015. godini doveo do relativno visokog povećanja prije svega u drugom (4,5 %), ali i u trećem kvartalu (3,7 %) 2015. godine.

Najveći doprinos gospodarskom rastu je po svemu sudeći došao iz vanjskog sektora kroz realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita roba od 3,7 %. Ovo je u velikoj mjeri rezultat spomenutog baznog efekta poplava koje su u prethodnoj godini ne samo značajno usporile rast izvoza, nego su ujedno i ubrzale uvoz. U isto vrijeme, doprinos domaće tražnje u 2015. godini je bio znatno skromniji uz pad investicija i slab porast finalne potrošnje.

Među značajnim uzrocima slabe domaće tražnje su značajan pad tekućih priliva novca iz inozemstva od 7,9 % (nakon značajnog povećanja od 7,8 % uslijed priliva pomoći nakon poplava u prethodnoj godini), te smanjenja izravnih stranih ulaganja od 34,8 % u 2015. godini.

Negativan utjecaj inozemnih priliva na raspoloživi dohodak je u velikoj mjeri neutraliziran povećanjem broja zaposlenih i deflacijom, tako da privatna potrošnja po svemu sudeći ipak bilježi rast. Uvezeno smanjenje potrošačkih cijena (deflacija) je podstaklo realni rast plaća, dok se opći pad svjetskih cijena u manjoj mjeri odrazio na cijene BH robnog izvoza koje su uglavnom stagnirale (neznatno smanjenje od 0,3 %). Time je donekle ublažen rizik negativnog efekta smanjenja cijena na ekonomsku aktivnost i zapošljavanja u BiH.

U isto vrijeme, utjecaj fiskalne politike na gospodarski rast je, kao i prethodnih godina, po svemu sudeći bio dosta skroman obzirom na slab rast javnih prihoda u 2015. godini. Na skroman rast finalne potrošnje ponajviše ukazuje nizak rast PDV prihoda po poreskim prijavama od 0,9 % i neznatan rast vrijednosti uvoza netrajnih i trajnih dobara široke potrošnje od 0,7 i 0,4 %. U isto vrijeme, smanjenje proizvodnje i uvoza kapitalnih dobara od 2,4 % i 3 %, te smanjenje obima građevinskih radova od 2,4 % ukazuju na pad investicija u 2015. godini.

Postupno normaliziranje situacije i vraćanje gospodarstva na ulazni trend upućuje da bi ovaj rast trebao biti nošen prije svega domaćom tražnjom uz skroman negativan doprinos vanjskotrgovinskog deficita. Spomenute pretpostavke trebale bi dovesti do postupnog jačanja gospodarskog rasta BiH u 2016. po stopi 3,2 % . U razdoblju od 2017-2019 godine očekuje se postupno jačanje ekonomskog rasta i to prvenstveno kao posljedica povoljnijeg vanjskog okruženja. Tako je za 2017. godinu projiciran rast od 3,5 %, nakon čega slijedi daljnje ubrzanje na 3,7% u 2018. godini , do 3,8 % u 2019³.

² Direkcija za ekonomsko planiranje, „BiH Ekonomski trendovi- Godišnje izvješće 2015.godina“, travanj 2016.

³ Dokument okvirnog proračuna F BiH za razdoblje 2017-2019, lipanj 2016.

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

Imajući u vidu sve naprijed navedene činjenice, kao i ukupno gospodarsko stanje u kojem se nalazi Bosna i Hercegovina, njezini Entiteti, Županija Posavska i Općina Orašje najznačajniji dio prihoda u 2016. godinu će se planirati u skladu sa zvaničnim procjenama koje je sačinilo Federalno ministarstvo financija, a na temelju Projekcije javnih prihoda od izravnih i neizravnih poreza županija i općina za 2016. godinu i projekcije za razdoblje 2017.-2019. godina⁴, koje su rađene prema osnovnom scenariju i koji uključuje ukidanje carina na uvoz dobara porijeklom iz EU u sklopu posljednje faze liberalizacije predviđene Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Također, ovaj osnovni scenarij uključuje i planiranje sredstava na ime kontinuiranog usklađivanja stopa trošarina na duhan u BiH sa minimalnim standardima EU.

U projekcijama prihoda posebno mjesto zauzima planiranje i očekivani priliv prihoda od neizravnih poreza koje pripadaju jedinicama lokalne samouprave-JLS (vrsta prihoda 717141) i prihoda od neizravnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta (vrsta prihoda 717131).

Tabela 1. Izvršenje prihoda od neizravnih poreza u 2014. i 2015., plan i revidirani plan za 2016. i

projekcija prihoda od neizravnih poreza za razdoblje 2017-2019;

Vrsta neizravnih poreza	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-717141	1.328.943	1.428.595	1.424.000	1.519.000	1.485.500	1.554.820	1.655.770
-717131	243.300	266.689	270.000	262.000	256.040	267.900	285.390
Svega:	1.572.243	1.695.284	1.694.000	1.781.000	1.741.540	1.822.720	1.941.160

Iz tabele 1. vidljivo je da su ukupni neizravni porezi (koji uključuje neizravne poreze koje pripadaju JLS i prihoda od neizravnih poreza koji pripadaju Direkciji cesta) u revidiranoj projekciji za 2016. Za nešto više od 5 % uvećani u odnosu na prvobitno planirane u 2016. godini. Porast prihoda od neizravnih poreza očekuje se i u 2018., i posebno u 2019. godini. Što se tiče projekcije 2017. godine, za nju se predviđa blago smanjenje prihoda u odnosu na revidiranu projekciju 2016. godinu.

U dijelu izravnih poreza koji se planiraju u nastupajućem trogodišnjem razdoblju posebno mjesto zauzimaju: porez na dohodak, i porez na imovinu, čiji je naplata regulirana odredbama federalnog Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezima Županije Posavske. Pored ovih, svoje mjesto nalaze i: porez na dobit pojedinaca, porez na plaću, porezi na promet proizvoda i usluga, te ostali porezi, čija je ubiranje rezultat zaostalih uplata iz ranijih razdoblja.

Projekcija poreza na dohodak za razdoblje 2017.-2019. godina kao i revidirana projekcija za 2016. godinu urađena od strane Federalnog ministarstva financija prema osnovnom i programskom scenariju koji je sačinilo Odjeljenje za makroekonomsku analizu (OMA) Uprave za neizravno oporezivanje BiH u svibnju tekuće godine. Što se tiče projekcije poreza na imovinu, poreza na plaću, poreza na dobit pojedinaca, poreza na promet proizvoda i usluga i ostalih poreza za razdoblje 2017.-

⁴ Federalno ministarstvo financija – (Projekcija javnih prihoda županija i općina za 2016. godinu i razdoblje 2017.-2019. godina;(-akt 05-14-2-3717/16, od 23.05.2016. godine);

2019. godina ona je urađena od strane Službe za financije na bazi izvršenja u 2015. godini i prvih pet mjeseci tekuće godine.

Tabela 2.- Izvršenje izravnih poreza u 2014. i 2015. godini, plan i revidirani plan za 2016.,

i projekcija za razdoblje 2017.-2019.;

Vrsta izravnih poreza	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
Porez na dobit	197	905	1.200	600	100	100	100
Porez na plaću	6.981	1.073	1.200	700	700	700	700
Porez na imovinu	131.156	147.117	89.000	166.000	120.000	120.000	120.000
PPPU	963	947	950	950	800	800	800
Porez na dohodak	591.154	672.607	680.000	719.100	720.000	720.000	720.000
Ostali porezi	589	486	170	170	150	150	150
Svega:	731.040	823.135	772.520	887.520	841.750	841.750	841.750

Iz tabele 2. vidljivo je da je povećanje prihoda od izravnih poreza koje u „revidiranoj projekciji“ za 2016., u odnosu na plan 2016. i iznositi će približno 15 %. To uvećanje je rezultat je planiranog uvećanja poreza na dohodak za 39.100 KM te povećanja poreza na imovinu za 77.000 KM. I ostale vrste izravnih poreza doživjele su stanovite promjene koje neće imati većeg utjecaja na ukupna kretanja izravnih poreza.

U projekcijama za razdoblje od 2017.-2019. godine, procjenjujemo da bi prihodi od izravnih poreza trebali iznositi 841.750 KM za svaku godinu DOP-a.

Za razliku od neizravnih (indirektnih) poreznih prihoda i poreza na dohodak, čiju je projekciju izradilo Federalno ministarstvo financija, projekcija **neporeznih prihoda** za razdoblje 2017.-2019. godina urađena je na temelju podataka koji su Službi za financije dostavili korisnici proračuna u Instrukciji za proračunske korisnike ⁵ - Tabela prioriteta proračunskih korisnika za Dokument okvirnog proračuna Općine Orašje za razdoblje 2017.-2019. godina. Na temelju primljenih popunjenih tabela 1- Prihodi i primici proračunskog korisnika, dio koji se odnosi na neporezne prihode, te uzimajući u obzir podatke o izvršenju neporeznih prihoda za prethodne dvije proračunske godine, Služba za financije je nakon uvida i analize u dostavljene podatke, te provedenim konzultacijama⁶ sa korisnicima proračuna izvršila projekciju neporeznih prihoda.

Budući da neporezni prihodi u osnovi predstavljaju jednu široku skupinu različitih vrsta neporeznih prihoda, kao što su neporezni prihodi od poduzetništva i imovine, zatim neporezni prihodi od naknada, pristojbi i pružanja usluga, do novčanih kazni kao neporeznih prihoda, njihova naplata je

⁵ Instrukcija za proračunske korisnike 1 - Tabela prioriteta proračunskih korisnika za DOP Općine Orašje za razdoblje 2017.-2019. godina (akt 05-14-5-14/16 od 08.02.2016. godine);

⁶ Zapisnik sa sastanka/konzultacijama sa korisnikom proračuna za popunjavanje Instrukcije 1., za izradu DOP-a 2017.-2019. (akt 05-14-5-14-1/16);

regulirana putem Zakona, Uredbi, Pravilnika i Odluka među kojima ćemo navesti: Zakon o cestama F BiH, Zakon o građevinskom zemljištu F BiH, Zakon o prostornom uređenju Županije Posavske, Zakon o građenju Županije Posavske, Uredba o visini naknade za korištenje zemljišta uz javne ceste F BiH; Pravilnik o naknadama za korištenje cestovnog zemljišta F BiH, Odluka o općinskim pristojbama, Odluka o davanju u zakup poslovnih prostora, Odluka o uvjetima i načinu dodjele NGZ, Odluka o visini i načinu plaćanja komunalnog doprinosa, Odluka o organizaciji i načinu parkiranja u gradu Orašju, Privremena odluka o naknadama za korištenje podataka izmjere i katastra F BiH, odluka o dodjeli državnog poljoprivrednog zemljišta u zakup i td.

Tabela 3: Izvršenje neporeznih prihoda za 2014., 2015. godinu, plan i revidirani plan

za 2016. godinu, te projekcija neporeznih prihoda za razdoblje 2017.-2019;

Vrsta neporeznih prihoda	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
Prihodi od poduzetn. aktivnosti i imovine i prihodi od PTR	1.097.140	1.006.954	1.040.250	882.900	880.400	880.400	880.400
Prihodi od terminala	843.855	911.509	930.000	750.000	750.000	750.000	750.000
Prihodi od zakupa	252.758	95.187	110.000	132.500	130.000	130.000	130.000
Prihodi od kamata	527	258	250	400	400	400	400
Naknade, pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	1.303.867	1.086.508	1.130.900	1.409.400	1.126.000	1.126.000	1.126.000
Administrativne pristojbe	121.989	118.281	119.000	116.500	115.000	115.000	115.000
Komunalna naknada	379.515	301.026	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000
Komuna pristojba na tvrtku	159.372	196.893	200.000	185.000	185.000	185.000	185.000
Ostale proračunske naknade	32.476	35.173	37.000	37.000	40.000	40.000	40.000
Naknada za NGZ	297.692	78.997	50.000	55.000	50.000	50.000	50.000
Naknade i kazne za parkiranje	78.547	95.120	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Naknade i pristojbe po Federalnim zakonima i drugim propisima	190.931	198.147	196.500	209.500	210.000	210.000	210.000
Prihodi od pružanja usluga	24.069	21.642	17.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Neplanirane uplate-prihodi	19.276	41.229	21.400	301.400	21.000	21.000	21.000
Novčane kazne	1.600	900	500	5.000	5.000	5.000	5.000
Svega:	2.402.607	2.094.362	2.171.650	2.297.300	2.011.400	2.011.400	2.011.400

U projekcijama za razdoblje 2017.-2019. godina ukupno neporezni prihodi planirani su u iznosu od 2.011.400 KM, za svaku godinu za koju se radi projekcija DOP-a.

Tekući transferi (transferi i donacije) u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH ⁷, koji je u primjeni od 01.01.2015. godine planiraju se kao: primljeni tekući transferi iz inozemstva (pod-kategorija 731000), primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti (pod-kategorija

⁷ Pravilnik o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH („Službene novine F BiH“ broj: 60/14);

732000) i donacije (pod-kategorija 733000). U skladu sa ovom novom klasifikacijom, tekući transferi (transferi i donacije) doživjeli su značajne promjene u odnosu na ranije dokumente okvirnih proračuna, prije svega u nazivu koji je ranije korišten (tekuće potpore-grantovi), tako i u predloženoj strukturi tekućih transfera (transfera i donacija) u odnosu na „ranije“ tekuće potpore-grantove, kako u sintetičkom tako i u analitičkom smislu, kako je to navedeno u tabeli 4.:

Tabela 4: Izvršenje tekućih transfera u 2014. i 2015., plan i revidirani plan za 2016., te projekcija za razdoblje 2017.-2019.;

Vrsta tekućih transfera	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan za 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
Tekući transferi iz inozemstva	854	114.234	181.000	132.000	27.000	0	0
Tekući transferi od ostalih razina vlasti	1.170.202	344.059	785.000	1.495.000	500.000	400.000	350.000
-Država BIH	21.964	0	0	0	0	0	0
-Federacija BIH	983.789	0	500.000	1.170.000	250.000	150.000	100.000
-Županija Posavska	140.449	284.043	285.000	325.000	250.000	250.000	250.000
-Općine i gradovi	24.000	0	0	0	0	0	0
-Zavod za statistiku i zapošljavanje F BiH	0	60.016	0	0	0	0	0
Donacije	435.990	91.526	0	367.000	0	0	0
-Fizičke i pravne osobe u zemlji	134.030	15.068	0	367.000	0	0	0
-Fizičke i pravne osobe iz inozemstva	301.960	76.458	0	0	0	0	0
Svega:	1.607.046	549.819	966.000	1.994.000	527.000	400.000	350.000

Iz priloženih podataka u tabeli 4. (stupac 4.) vidljivo je da su tekući transferi u planu proračuna za 2016. godinu planirani u iznosu od 966.000 KM, odnosno u revidiranom planu za 2016. (tabela 4., stupac 5.) u iznosu od 1.994.000 KM i najvećem dijelu odnose se na transfere viših razina vlasti i donacije javnih poduzeća, koji za cilj imaju financiranje saniranja šteta od elementarne nepogode koja je Općinu Orašje zadesila u 2014. godinu, te tekući transfer koji će Općina Orašje ostvariti iz inozemstva (Europska Komisija za projekt MOSLED). Tek na kraju, po svojem značaju dolazi „redovni“ tekući transfer Županije Posavske za sufinanciranje prijevoza učenika, dezinfekcije i deratizacije, uklanjanje divljih deponija i pomoći proračunu. U razdoblju za koje se radi DOP projekcija tekućih transfera nije planirana u jednakim iznosima za sve godine, prije svega, jer očekujemo pad interesa kod donatora, kada su u pitanju štete od poplava, te ograničenost projekta MOSLED koji bi trebao da se okonča do konca 2016. godine, odnosno početkom 2017. godine. Sukladno navedenim pretpostavkama ukupni tekući transferi (transferi i donacije) u 2017. godini planiraju se u iznosu 527.000 KM, u 2018. godini 400.000 KM i u 2019. godini 350.000 KM.

Kapitalni transferi u nastupajućem trogodišnjem razdoblju za koji se izrađuje DOP mogu se promatrati kao: primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (pod-kategorija 741000) i kapitalni transferi od ostalih razina vlasti (pod-kategorija 742000). Inače, do stupanja na snagu gore spomenutog Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH kapitalni transferi su se pojavljivali pod nazivom kapitalne potpore – grantovi (pod-kategorija 812000). Međutim, neovisno od toga što su se ranije zvali kapitalne potpore-grantovi a sada kapitalni transferi, radi se o namjenskim sredstvima koja za svrhu imaju nabavu stalne imovine.

Tabela 5: Izvršenje kapitalnih transfera u 2014. i 2015., plan i revidirani plan u 2016. godini i projekcija za razdoblje 2017-2019.;

Vrsta kapitalnih transfera	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan za 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-Kapitalni transferi iz inozemstva	0	145.887	532.000	833.050	250.000	200.000	200.000
-Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	576.548	250.501	762.000	866.620	810.000	810.000	910.000
-Federacija BiH	471.318	99.508	432.000	626.620	450.000	450.000	500.000
-Županija Posavska	105.230	144.012	320.000	229.300	350.000	350.000	400.000
-Fizičkih i pravnih osoba	0	6.981	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Svega:	576.548	396.388	1.294.000	1.698.970	1.060.000	1.010.000	1.110.000

Iz priloženih podataka u tabeli 5., vidljivo je značajno povećanje kapitalnih transfera koji se planiraju u proračunu za 2016. godinu (1.294.000 KM), a posebno u revidiranom planu za 2016. godinu (1.698.970 KM) u odnosu na izvršenja za 2014. i 2015. godinu. U nastupajućem trogodišnjem razdoblju očekujemo smanjenje planiranih kapitalnih transfera, koji bi u 2017. Trebali iznositi 1.060.000 KM, u 2018. godini trebali iznositi 1.010.000 KM, dok bi u 2019. godini trebali biti uvećani do iznosa od 1.110.000 KM.

Kapitalni primici, u vrijednosnom smislu, predstavljaju najmanju kategoriju prihodovne strane DOP-a za razdoblje 2017-2019. godina. Ovdje se mogu prepoznati dvije pozicije i to: primici od prodaje stalnih sredstava (glavna grupa 811000) i primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama (glavna grupa 813000).

Tabela 6: Izvršenje kapitalnih primitaka u 2014. i 2015. godini, plan i revidirani plan za 2016. godinu, te projekcije istih u razdoblju od 2017.-2019. godine;

Vrsta kapitalnog primitka	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-Primici od prodaje stalnih sredstva (zemlje, vozila)	0	131.147	150.000	150.000	150.000	130.000	120.000
-Primici od povrata pozajmljivanja pojed. i neprof. organizacijama	3.000	10.500	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Svega:	3.000	141.647	155.000	155.000	155.000	135.000	125.000

U nastupajućem trogodišnjem razdoblju, za koje se planira DOP, planiraju se samo kapitalni primici od prodaje zemljišta za potrebe individualne stambene izgradnje (naselje JUG u Orašju), i primici od povrata pozajmljivanja, na način da se u 2017. Planira iznos od 155.000 KM, u 2018. iznos od 135.000 KM i u 2019. godini iznos od 125.000 KM.

U nastavku dajemo cjelovitu projekciju svih prihoda i primitaka u trogodišnjem razdoblju od 2017-2019. godina, sa podacima o izvršenju istih u 2014. i 2015. godini i planom za 2016. godinu.

Vrsta prihoda i primitka	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan za 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
Neizravni porezi	1.572.243	1.695.284	1.694.000	1.781.000	1.741.540	1.822.720	1.941.160
Izravni porezi	731.040	823.135	772.520	887.520	841.750	841.750	841.750
Neporezni prihodi	2.402.607	2.094.362	2.171.650	2.297.300	2.011.400	2.011.400	2.011.400
Tekući transferi	1.607.046	549.819	966.000	1.994.000	527.000	400.000	350.000
Kapitalni transferi	576.548	396.388	1.294.000	1.698.970	1.060.000	1.010.000	1.110.000
Kapitalni primici	3.000	141.647	155.000	155.000	155.000	135.000	125.000
Svega:	6.892.484	5.700.634	7.053.170	8.813.790	6.336.690	6.220.870	6.379.310

Rizici ostvarenja projiciranih prihoda i primitaka mogu biti (I) odstupanje od predviđenog gospodarskog rasta, (II) nepredviđene promjene poreznih politika uvjetovane odsustvom stabilnih koeficijenata raspodjele neizravnih poreza ili nepredviđene promjene istih⁸, (III) makroekonomske pretpostavke, (IV) razvoj drugih događaja uvjetovanih promjenom razine zaduženosti, radom porezne administracije, vremenskim prilikama i drugo.

Poglavlje 4: Upravljanje potrošnjom

U ovom poglavlju opisana je politika javnih rashoda i dat kratak pregled ključne problematike vezane za oblasti upravljanja resursima javnog sektora. Data je analiza strukture javnih rashoda po glavnim ekonomskim stavkama i trendovi kretanja tijekom proteklih nekoliko godina. Ova analiza je važan element procesa srednjoročnog planiranja proračuna jer daje kontekst i temelj za izradu planova proračunske potrošnje i gornjih granica rashoda.

U skladu sa planiranim okvirom raspoloživih sredstava i prihvaćenom politikom javnih rashoda u ovom poglavlju date su preporuke o strukturi proračunske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim stavkama. S tim u vezi, detaljno su razmotrene pojedine kategorije troškova, uključujući i plaće i naknade, materijalne troškove, transfere i kapitalnu potrošnju unutar proračuna. Ukupno planirani rashodi proračuna za 2016. godinu iznose 6.953.170 KM, pri čemu najveći udio pripada tekućim rashodima (plaće i naknade troškova zaposlenih, izdaci za materijal, sitan inventar i usluge, izdaci za kamate) koje sudjeluju sa 42,43 %, zatim tekućim transferima koji sudjeluju sa

⁸ Odluka o carinskom terminalu („Službeni glasnik BiH“ broj: 11/16);

20,62 %, kapitalnim transferima, čije učešće iznosi 10,36 %, izdaci za nabavu stalnih sredstava, koji sudjeluju sa 25,79 % i pričuva proračuna koja sudjeluje sa 0,80 %.

Tekući rashodi

U planu proračuna za 2016. godinu bruto plaće (glavna grupa 611100) uposlenika planiraju se u iznosu od 1.287.600 KM. U skladu sa predloženom politikom ograničavanja rasta javnih rashoda u nastupajućem trogodišnjem periodu ne planira se povećanje postojećeg broj uposlenika koje sa stanjem na dan 31.05.2016. godine iznosi 85, niti se planira povećanje postojeće osnovice za obračun bruto plaće, koja iznosi 140 KM. Do povećanja ukupnog izdatka za bruto plaće doći će samo u revidiranom planu za 2016. u odnosu na usvojeni plan 2016., i to iz razloga što se isplata obveza za plaće uposlenika na projektu MOSLED koje su trebale biti realizirane u siječnju 2017. moraju provesti do konca 2016. godine, budući da se ovaj projekt i svi troškovi vezani za njega imaju završiti do konca 2016. godine. Također, treba reći da u razdoblju planiranja DOP-a do porasta izdataka za bruto plaće dolazi kao posljedica ugradnje „minulog rada“ po stopi od 0,5%⁹ na godišnjoj razini, što su zakonska prava uposlenika. Slična odstupanja u projekcijama za naredne tri godine očekuju se i kod doprinosa poslodavca (glavna grupa 612100) iz istih razloga koje se naveli kod izdataka za bruto plaću. Što se tiče naknada troškova zaposlenih (glavna grupa 611200) i izdataka za materijala, sitan inventar i usluge (pod-kategorija 613000) u nastupajućem trogodišnjem razdoblju planira se njihovo smanjenje u odnosu na iznose koji su planirani u proračunu za 2016. godinu (utjecaj projekta MOSLED). U nastavku dajemo cjeloviti prikaz tekućih rashoda¹⁰ koji se planiraju u razdoblju 2017.-2019., sa usporednim podacima o izvršenju istih u 2014. i 2015. godini, te planom i revidiranim planom za 2016. godinu:

Vrsta tekućeg rashoda	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan za 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-Bruto plaće	1.346.639	1.266.932	1.287.600	1.310.500	1.220.000	1.227.000	1.233.500
-Naknade troškova zaposlenih	283.419	278.034	288.500	291.500	295.000	295.000	295.000
-Doprinosi poslodavca	142.113	134.063	136.500	139.200	130.000	131.000	132.000
-Materijal, SI i usluge	1.399.794	1.126.785	1.227.570	1.339.570	1.250.000	1.250.000	1.250.000
-Izdaci za kamate	1.809	5.743	10.000	10.000	20.000	30.000	40.000
Svega:	3.173.774	2.811.557	2.950.170	3.090.770	2.915.000	2.933.000	2.950.500

Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi u proračunu Općine Orašje planiraju se kao: (I) tekući transferi drugim razinama vlasti, (II) tekući transferi pojedincima, (III) tekući transferi neprofitnim organizacijama, (IV) subvencije javnim poduzećima, (V) subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima (VI) drugi tekući rashodi. U proračunu za 2016. godinu za tekuće transfere i druge

⁹ Pravilnik o plaćama, naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće („Službeni glasnik Općine Orašje“ broj: 10/11, 1/12, 1/13,2/14 i 1/16);

¹⁰ Projekcija tekućih rashoda za razdoblje 2017.-2019. godina sadrži i podatak o izdacima za kamate po kreditu za izgradnju vodovoda i kanalizacije na području Općine Orašje, čija je realizacija u tijeku.

tekuće rashode planiran je ukupan iznos od 1.434.000 KM, odnosno u revidiranom planu za 2016. U iznosu od 1.519.200 KM. Prema dostavljenim popunjenim Instrukcijama 1., resorne Službe su u nastupajućem trogodišnjem periodu predložile, a Služba za financije prihvatila i u DOP ugradila projekcije ukupnih tekućih transfera i drugih tekućih rashoda, koje bi u razdoblju 2017.-2019. godina trebale iznositi 1.506.000 KM za svaku godinu trajanja DOP-a. U nastavku dajemo cjeloviti prikaz tekućih transfera koji se planiraju u razdoblju 2017.-2019. godina, sa usporednim podacima o izvršenju istih u 2014. i 2015. godini, i planu tekućih transfera u 2016.;

Vrsta tekućeg transfera i drugih tekućih rashoda	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani Plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-Tek. transferi dr. razinama vlasti	557.260	546.477	557.000	565.000	565.000	565.000	565.000
-Tek. transferi pojedincima	250.844	249.686	248.800	241.800	250.000	250.000	250.000
-Tek. transferi neprofitnim organizacijama	428.479	299.313	277.400	289.400	280.000	280.000	280.000
-Subvencije javnim poduzećima	22.316	66.000	66.000	66.000	66.000	66.000	66.000
-Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima	20.946	125.592	40.800	45.000	50.000	50.000	50.000
-Tek. transferi u inozemstvu	20.124	0	0	0	0	0	0
-Drugi tekući rashodi	41.811	217.716	244.000	312.000	300.000	300.000	300.000
Svega:	1.341.780	1.504.784	1.434.000	1.519.200	1.506.000	1.506.000	1.506.000

Kapitalni transferi

U Dokumentu okvirnog proračuna za razdoblje 2017.-2019. godina kapitalni transferi su planirani kao: (I) kapitalni transferi drugim razinama vlasti i fondovima, (II) kapitalni transferi pojedincima, (III) kapitalni transferi neprofitnim organizacijama. U proračunu za 2016. godini ukupni kapitalni transferi planirani su u iznosu od 720.000 KM, odnosno u revidiranoj projekciji za 2016. U iznosu 1.822.000 KM. Na bazi popunjenih zahtjeva za sredstvima u nastupajućem trogodišnjem razdoblju, koje su dostavile resorne Službe, ukupan proračunski zahtjev za kapitalnim transferima u 2017. godini iznosi 310.000 KM, u 2018. godini iznosi 210.000 KM i u 2019. godini iznosi 160.000 KM. U nastavku dajemo cjeloviti prikaz kapitalnih transfera koji se projiciraju u razdoblju od 2017-2019., sa usporednim podacima o izvršenju u 2014. i 2015, te planom i revidiranim planom za 2016. godini:

Vrsta kapitalnog transfera	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-Kapitalni transfer drugim razinama vlasti i fondovima	73.392	5.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
-Kap. transfer pojedincima	1.251.150	299.149	660.000	1.749.000	250.000	150.000	100.000
-Kapitalni transferi neprof. organizacijama	15.032	47.587	50.000	63.000	50.000	50.000	50.000
Svega:	1.339.574	351.736	720.000	1.822.000	310.000	210.000	160.000

Kapitalni izdaci – Nabava stalnih sredstava

Kapitalni izdaci – Nabava stalnih sredstava planom proračuna za 2016. godinu planirani su kao: (I) nabava građevina, (II) nabava opreme, (III) nabava stalnih sredstava u obliku prava, i (IV) rekonstrukcija i investiciono održavanje. Za ove namjene je u 2016. godini planiran iznos od 1.793.000 KM (revidirana procjena u iznosu od 2.316.000 KM). Prema pristiglim zahtjevima korisnika proračuna (popunjene Instrukcije 1.) Služba za financije Općine Orašje u prijedlogu DOP-a, za nabavu, izgradnju i rekonstrukciju stalnih sredstava u 2017. godini planira iznos od 1.449.690 KM, u 2018. godini iznos od 1.415.870 KM, i u 2019. godini iznos od 1.602.310 KM. U nastavku dajemo cjeloviti prikaz kapitalnih izdataka koji se projiciraju u razdoblju 2017.-2019., sa usporednim podacima o izvršenju istih u 2014. i 2015., te planom i revidiranim planom u 2016:

Vrsta kapitalnog izdatka	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-Nabava zemljišta i višegodišnjih nasada	88.569	0	0	0	0	0	0
-Nabava građevina	583.747	500.869	1.336.000	1.535.000	800.000	775.000	910.000
-Nabava opreme	32.589	72.330	60.000	60.000	39.690	35.870	37.310
-Nabava stalnih sred. u obliku prava	12.860	25.624	105.000	170.000	100.000	100.000	100.000
-Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	350.232	241.520	292.000	541.000	505.000	500.000	550.000
-Pozajmljivanja pojedincima i neprof. org.	0	5.000	0	5.000	5.000	5.000	5.000
Svega:	1.067.997	845.343	1.793.000	2.316.000	1.449.690	1.415.870	1.602.310

Pričuva proračuna

U DOP-u Općine Orašje za razdoblje 2017.-2019. godina projicirana je do iznosa od 56.000 KM za svaku godinu za koju se radi projekcija, i u osnovi predstavlja „rezerviranja“ za hitne i nepredviđene izdatke koji mogu nastati tijekom proračunske godine i dijeli se na pričuvu Općinskog načelnika u iznosu od 28.000 KM godišnje i pričuvu Civilne zaštite, u iznosu od 28.000 KM godišnje.

U narednoj tabeli prikazati ćemo ukupne rashode i izdatke proračuna Općine Orašje za razdoblje 2017.-2019. godina, sa usporednim podacima o izvršenju istih u 2014. i 2015., te plan i revidirani plan rashoda i izdataka u 2016. godini:

Vrsta rashoda i izdataka	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
-Tekući rashodi	3.173.775	2.811.557	2.950.170	3.090.770	2.915.000	2.933.000	2.950.500
-Tekući transferi	1.341.780	1.504.784	1.434.000	1.519.200	1.506.000	1.506.000	1.506.000
-Kap. transferi	1.339.574	351.736	720.000	1.822.000	310.000	210.000	160.000
-Kapitalni izdaci	1.067.997	845.343	1.793.000	2.316.000	1.449.690	1.415.870	1.602.310
-Pričuva proračuna	46.510	36.010	56.000	61.000	56.000	56.000	56.000
Svega:	6.969.636	5.549.430	6.953.170	8.808.970	6.236.690	6.120.870	6.274.810

Na kraju dolazimo do finansijskog rezultata koji se projicira ostvariti u razdoblju 2017.-2019., sa pokazateljima o ostvarenom finansijskom rezultatu u 2014. i 2015. godini i planiranim i revidiranim finansijskim rezultatom u tekućoj 2016. godini:

Prihod/ Rashod/ Financijski rezultat	Izvršenje 2014.	Izvršenje 2015.	Plan 2016.	Revidirani plan 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.	Projekcija 2019.
Prihodi i primici	6.892.484	5.700.634	7.053.170	8.813.790	6.336.690	6.220.870	6.379.310
Rashodi i izdaci	6.969.636	5.549.430	6.953.170	8.808.970	6.236.690	6.120.870	6.274.810
Suficit/ (deficit) ¹¹	(- 77.152)	151.204	100.000	4.820	100.000	100.000	104.500

Iz tabele koja prikazuje ukupno planirane prihode i rashode, te krajnji finansijski rezultat koji se planira u nastupajućem trogodišnjem razdoblju, vidljiva je da namjera predlagača da se ostvari suficit-višak prihoda nad rashodima, što je izravna posljedica, s jedne strane, primjene fiskalnog pravila iz članka 43. Zakona o proračunima u F BiH, i s druge strane, obveza saniranja akumuliranog deficita iz ranijih proračunskih godina.

Poglavlje 5: Proračunski prioriteti

Proračun je glavni instrument za provođenje politika Općinskog načelnika. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi provode u programe, aktivnosti i usluge koje ispunjavaju gospodarske i socijalne potrebe lokalne zajednice. Najvažniji strateški ciljevi Općine Orašje definirani su u Integriranoj strategiji razvoja Općine Orašje za razdoblje 2012.-2020. godina, sa operativnim ciljevima i programima koji imaju zadatak potpomoći u realizaciji svakog od postavljenih ciljeva. Suočeni sa zahtjevima proračunskih korisnika koji nadilaze raspoloživa sredstva, Općinski načelnik mora donijeti odluku o prioritetnim projektima koji mogu realizirati u skladu sa raspoloživim sredstvima, među kojima posebno ističemo:

1. Sustav vodoopskrbe i odvodnje na području Općine Orašje,
2. Školsko-športska dvorana Orašja,
3. Infrastruktura u Poduzetničkoj zoni „Dusine“,
4. Izgradnja, rekonstrukcija i investicijsko održavanje prometne infrastrukture,
5. Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje kanalske mreže,
6. Unapređenje malog i srednjeg poduzetništva i obrta,
7. Saniranje i ublažavanje posljedica šteta nastalih prirodnom nesrećom 2014., i
8. Unapređenje poljoprivredne proizvodnje i drugo.

¹¹ Ukupan deficit koji se treba pokriti u razdoblju 2016.-2019. godina iznosi **307.664 KM** (Ovaj iznos uključuje akumulirani deficit Proračuna zaključno sa 31.12.2015. – vidi: analitička kartica 591111- Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima);